

kitettem magam elé két méter drámakötetet és azokat faltam. Volt egy intenzív versolvasó korszakom, az is ilyen habzsolós. Sajnos egy-egy ilyen korszak után meg is szabadultam a megvásárolt, ma már beszerezhetetlen kötetektől. Sajnálom, már csak a gyerekek miatt is, dehát nem is igen tudnám elhelyezni őket a lakásban. Ez konfliktus is a családban, hiszen, lévén a feleségem is régi magyaros, az otthoni, nyolcezer kötetes könyvtár lényegében szakkönyvtár. Ami 1700-ig megjelent, alap-szakirodalom, szövegkiadások stb., az megtalálható, de hiába van ez a soknyelvű, gazdag könyvtár, ha az egyik gyerekeknek kötelező olvasmány kell, akkor, mint a múltkor is, a szomszédba kell átmenni érte.

Köszönjük a beszélgetést.

Győri Erzsébet – Vajda Kornél

Egy projekt befejezése – tanulságokkal

Beszámoló a kecskeméti távoktatási konferenciáról

A LISTED (Library Intergrated System for Telematics – Based Education) nemzetközi távoktatási projekt szakmai körökben jól ismert, sokan talán azt is tudták, hogy angol–magyar együttműködés keretében a kecskeméti Katona József Könyvtár, a Békés Megyei Könyvtár és a Budapesti Műszaki Egyetem Távoktatási Központja részt ebben, pontosabban együtt alakítottak ki egy távoktatási adatbázist. Nos, a projekt befejeződött, az adatbázis kiépült és a résztvevők országos konferencián számoltak be a tapasztalatokról. Frank Róza (BME Távoktatási Központ) bemutatta a LISTED projektet mint olyant, *Ramháb Mária* (a Katona József Megyei Könyvtár igazgatója) szólott egy hatszáz főre bazírozott távoktatási felmérésről, *Juhász Csilla* (Békés megyei Könyvtár) elmondta, hogyan, miként épült ki a hazai adatbázis, *Richard Honeysett* (a LISTED projekt-igazgatója) az angol–magyar együttműködés tapasztalatairól szólott, *Papp Lajos* (a BME Távoktatási Központ ügyvezető igazgatója) a távoktatás és a közkönyvtárak lehetséges és kívánatos kapcsolatrendszeréről beszélt, *Ambrus Zoltán* (a Békés Megyei Könyvtár igazgatója, az MKE elnöke) a távoktatást segítő lehetőségekről szövelt a magyar könyvtárakban, *Pósfainé Bakota Éva* (a Gábor Dénes Műszaki Főiskola Kecskeméti Konzultációs Központja igazgatója) az oktatás részéről értékelte a fejleményeket. Lehet mindezeket közömbösen tudomásul venni, persze öröndetes, hogy angol–magyar együttműködés nemcsak lehetséges, de van is, tán még öröndetesebb, hogy Kecskemét és Békéscsaba közös projektben dolgozik, nyilván megvan a – persze nem könyvtári, nem eminenter könyvtári – jelentősége a távoktatásnak is, ám azért ez mégsem olyan igazán nagy dolog, nem olyan falrengető esemény, kissé sajátosságoknak tűnhet az is, hogy a projekt résztvevői mintegy egymásnak mondták el azt, amit természetesen egyformán jól tudtak. Mi mégis úgy érezzük, hogy valami igen fontos dolog történt Kecskeméten. Elsősorban nem azért, mert a projekt befejeződött és létrejött egy olyan adatbázis, amelyből megtudható... Mi is tudható meg belőle? Tulajdon-

képpen csak az, hogy milyen távoktatási csomagok, szolgáltatások, lehetőségek vannak – elsősorban Magyarországon. De az anyag természetesen korántsem teljes. Papp Lajos mondta, hogy tízszer annyi bizonyosan nincs a piacon, mint amennyiről a katalógus tájékoztat, de kétszer-háromszor annyi szinte holtbiztosan van. Akkor hát? Annak örülünk, hogy van egy meglehetősen lyukas adatbázis? Nem. Miként a legtalálóbban, a legnagyobb távlatokat felvillantva, és az egész eseménysorozatot globális perspektívába állítva Ambrus Zoltán megfogalmazta, az egész ügy merituma nem a produktumban van. Az persze hasznos, arra igény és szükség van, továbbfejlesztésén is érdemes és szükséges gondolkodni (sőt nemcsak gondolkodni), ám a lényeg az, hogy a résztvevők – és beszámolóikon keresztül a szakma – levonhatják az immáron igen fontos tanulságokat: hogyan lehet, hogyan kell egy ilyesféle projektet menedzselni, hogyan „néz ki” az együttműködés nem a maga absztrakt univerzalizmusában, hanem az egy – és ráadásul alkalmi – célra irányultságában, pontosan rögzített feladatokkal, határidőkkel, kölcsönös függőségben és egyeztetésre kényszerítve. A magyar változat kialakítása a BME Távoktatási Központ feladata volt, a Katona József Megyei Könyvtár irányította a projekten belüli felméréseket, a Békés Megyei Könyvtár vállalta a szervezőtevékenységet, a könyvtárosok és a használók „kiképzését” stb. Persze, és ez is igen érdekes fejleményekkel járt, a projekt tesztelése, a „piac”, a leendő felhasználó profiljának megrajzolása stb. mind-mind módosító-átalakító visszacsatolásokkal járt, ezekről különösen Frank Róza és Juhász Csilla tudott sokat elmondani. Ambrus Zoltán azonban még ezzel, ennyivel sem érte be, felhívta a figyelmet arra is, hogy miként illeszkedik bele ez az együttműködés és ez a projekt a magyar könyvtárügy standard változásainak sorába, összképébe. Szólt a könyvtárhasználati szokások radikális módosulásairól. Arról, hogy az egy-egy könyvnek örvendező, élvezkedő olvasók helyét milyen más típusú felhasználók foglalják el, beszélt arról, hogy milyen más szolgáltatások, projektek és adatbázisok sorába illeszthető ez a távoktatási, hogy az egyiknek a tapasztalatai hogyan használhatók fel a másokban és fordítva, hogy miként függ össze egy ilyen projektmenedzselés az innovációval mint olyannal, hogy mennyiben jelent segítséget abban, hogy a könyvtárosok valóban szellemi és önálló értelmiségi munkát végezhesenek stb. Ugyancsak Ambrus Zoltán emelte ki azt is, hogy az oktatás újabban, és úgy tűnik egyre fokozódó mértékben „rászorul” a közkönyvtárakra (általánosan ismert, hogy az új oktatási intézmények könyvtár nélkül grundolhatnak, és ha megkezdik is állományuk kialakítását, ezek a csíraszerű képződmények aligha fedezik az oktatói-hallgatói szükségleteket – mindezt a leginkább érintett-érdekelte Pósfainé Bakota Éva is erőteljesen nyugtázta). Ez az oktatási kapcsolat azután szervesen hoz magával olyanféle fejleményeket is, mint – ezúttal – a távoktatási.

A konferencia háziasszonya, Ramháb Mária, derűt keltve szólt arról, hogy amikor a helyi tévének nyilatkozott, kiderült, a médiaértelmisség nemigen tudja, mi fán terem is a távoktatás. Aki azonban résztvett a konferencián, igencsak beható és adekvát ismeretekre tehetett szert. Ebben Papp Lajos excellált. Nem restellt valóban szabatos, kimerítő meghatározásokat adni, jótékonyan eltérve attól a szokástól, hogy csak utalgatunk-utalgatunk, a hallgatóság nyilván úgyis sok mindent tud, vagy vél tudni a fennforgó témákról. Papp Lajos megmondta, mi a távoktatás: egy olyan, az önálló tanuláson alapuló oktatási forma, amelyben

a tanítás és a tanulás más-más térben, gyakran eltérő időben, speciális tananyagok és tutori támogatás segítségével, a tanuló egyéni szükségleteit a lehető legjobban figyelembe véve zajlik. E meghatározás egyes elemei azután rendre értelmezettek az előadásban, olyanféle megállapításokban csúcsosodva ki, mint hogy a távoktatásban a hangsúly a tanításról áthelyeződik a tanulásra, vagy hogy korántsem távoktatás az, amely nem speciális, erre a célra koncipiált anyagokkal, hanem mondjuk hagyományos tankönyvekkel és ezek mellé rendelt segédletekkel dolgozik, hogy a távoktatás korántsem tanár nélküli oktatás, sőt, hiszen a tutor és a diák kapcsolata sokkal személyreszabottabb, mint akár a kiscsoportos oktatásnál is stb. De azt is Papp Lajos magyarázta el legérthetőbben, mi módon kapcsolódhat a közkönyvtár a távoktatási projekthez. Kiderült, hogy a rutin könyvtári tevékenységek egy jó része eleve sanszot nyújt arra, hogy a könyvtár igen aktívan és hasznosan közreműködhessen távoktatási projektekben (pl. a tájékoztató tevékenysége révén eleve jobban tudja felmérni a keresletet, gépparkja jóvoltából a számítógép nélkül szűkölködőnek adhat – egyedüli – lehetőséget arra, hogy bekapcsolódhassanak a távoktatásba, gyakorlata kapcsán a legalkalmasabb nemcsak az oktatócsomagok tesztelésére, de a projektek „vizsgáztatására” is, értelmiségi vonzásköre jóvoltából a tutorok fellelésének egyik legfőbb aktora lehet stb.).

Mindezt hallgatva szinte lelkesítő perspektívák nyíltak. Hisz elég csak egymásra vetíteni az Ambrus Zoltán által mondottakat és a Papp Lajostól vett tanításokat és olyan korrespondenciákra nyílik kilátás, amelyek valóban az együttműködési kapcsolatrendszer új és európai modelljét testesítik meg.

És hogy mindez nem volt afféle légbőlkapott, teoretikus álmodozás, hanem „vérrögös” való, azt az olyanféle felmérések igazolták, mint Ramháb Máriaé, vagy az olyan nagyon is matter of fact beszámoló, mint Juhász Csilláé.

Kitűnő, nagy távlatokat nyitó, tenger tanulással járó konferencia volt a kecskeméti, és tárgyyszerű tanulságain túl azzal a felismeréssel is szolgált, hogy nem mindig egy-egy esemény önmagában vett súlya kölcsönöz jelentőséget egy-egy beszámolóknak, ankétnak, konferenciának. Viszonylag egyedi, egyszeri, magában véve kevésbé jelentős esemény, történet, jelenség is hordozhat önmagán túli jelentéseket, épp „csak” érteni kell ahhoz, hogy ezeket meglássuk és másokkal megláttatni képesnek bizonyuljunk. Amint a kecskeméti konferencia előadói tették.

*

Roppant szubjektív utóirat: E sorok szerzője ezúttal szeretné olvasóival megosztani az írásvetítő iránti, egyre fokozódó gyűlöletét. Hajdan, egy-egy ilyen jelentős konferencián elkérhetők voltak az előadóktól az ő előadásai. Le voltak írva. Ma már jószerivel senki nem ír le semmit, a kulcsmondatokat kivetíti a vászonra, ő maga pedig kommentálja az olvasható szövegeket. A jelen nem lévők pedig kénytelenek beérni azzal, amit egy-egy résztvevő képesnek bizonyult megjegyezni az elhangzottakból. Kár. Le az írásvetítővel! (VK)

ÚJ FORRÁS

IRODALOM, MŰVÉSZET, TÁRSADALOMTUDOMÁNY

FODOR ANDRÁS, PINTÉR LAJOS,
NAGY GÁSPÁR, VILLÁNYI LÁSZLÓ,
SZEPESI ATTILA és ZALÁN TIBOR
versei

VEKERDI LÁSZLÓ tanulmánya FODOR ANDRÁS
könyvéről (A hetvenes évek I-II.)

SZEKÉR ENDRE, VASY GÉZA, BOHÁR ANDRÁS
kritikái

WEHNER TIBOR beszélgetése SZEMETHY IMRÉVEL

VASADI PÉTER
sorozata

HUSZONHETEDIK ÉVFOLYAM
1995. 10. SZÁM (DECEMBER)
